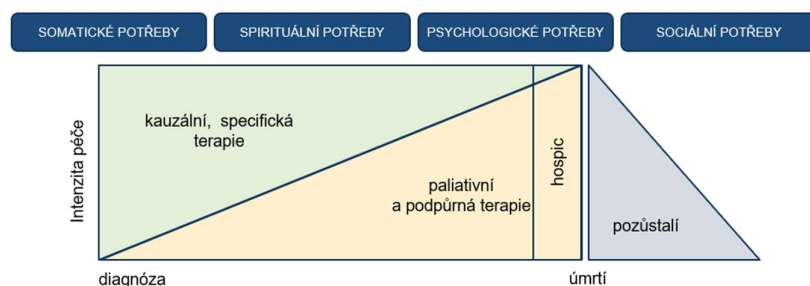

TISKOVÁ ZPRÁVA ČLS JEP

Paliativní péče – jaké má místo v systému zdravotní péče

Česká společnost paliativní medicíny (ČSPM) ČLS JEP je hlavním nositelem odbornosti v oblasti paliativní medicíny v ČR. V současné době sdružuje téměř 400 odborníků na paliativní péči z řad lékařských i nelékařských profesionálů. Jejimi hlavními cíli jsou vzdělávání v oboru paliativní medicína, rozvoj odbornosti i oboru a aktivity, které povedou k zajištění dostupnosti náležitě odborné péče pro nemocné s pokročilou závažnou nemocí a v závěru života.

„Činnost paliativních týmů a poskytovatelů specializované paliativní péče přináší do systému péče službu a odbornost, která účinně podporuje nemocné i jejich blízké, zvyšuje kvalitu života nemocných a jejich blízkých, pomáhá efektivně propojovat služby a zajišťovat jejich návaznost a zvyšuje šanci na prožívání závěrečného období života tak, jak si přeje sám nemocný a jeho blízcí. Současně snižuje čerpání takové intenzivní či invazivní terapie, kterou nemocný považuje za nepřiměřenou.“ uvedl v úvodu tiskové konference konané 11. prosince 2024 **MUDr. Ondřej Kopecký**, předseda ČSPM ČLS JEP a primář Kliniky paliativní medicíny 1. LF UK a VFN v Praze. Obecně je ve společnosti rozšířena mylná představa, že paliativní péče je jen pro umírající v jejich posledních okamžicích, kdy již nic jiného není k dispozici. ČSPM ČLS JEP ale zdůrazňuje, že cílem je především proměnit a co možná nejvíce zlepšit život se závažným onemocněním. Někdy to mohou být jen dny nebo týdny, ale mnohdy i dlouhé měsíce či roky.

Jak ukazuje schéma, léčba onemocnění a paliativní péče se navzájem nevyklučují – naopak s v průběhu života s nemocí navzájem doplňují. V konečné fázi onemocnění již potřeba podpůrné a paliativní péče převládá – a pokračuje i po úmrtí nemocného v podpoře pozůstalých.

Budoucí rozvoj paliativní péče v ČR

Dostupnost a kapacita příslušných služeb je navzdory aktuálnímu rychlému rozvoji stále kapacitně nedostatečná a velmi různě dostupná napříč regiony, věkovými, sociálními či diagnostickými skupinami obyvatel. Potřeba paliativní péče navíc v následujících 10–15 letech zásadním způsobem dále poroste. Již za 10 let bude podle statistických predikcí v české populaci oproti dnešku v důsledku stárnutí o 27 % více pacientů se zhoubnými nádory, o 68 % více nemocných se srdečním selháním a o 115 % více osob s Alzheimerovou chorobou a demencí.

Na péči o lidi v závěru života se podílí mnoho zdravotnických profesí a lékařských odborností společně s rodinnými příslušníky, pečujícími profesemi, sociálními pracovníky a dalšími profesionály a poskytovateli z veřejné i soukromé sféry. Jakou roli by měl každý z nich mít v systému paliativní péče v ČR definovanou, včetně kompetencí, jakou kapacitu by služby měly mít, a hlavně s jakým plánem těchto cílů dosáhnout, to by měl nastavit projekt Standardizace paliativní péče v ČR, který v této době probíhá pod vedením MZ ČR právě ve spolupráci s ČSPM ČLS JEP i dalšími relevantními odbornými partnery.

Specifika paliativní péče o děti a dospívající

Paliativní péče poskytovaná nemocným a jejich rodinám v dětském a dospělém věku má řadu společných charakteristik i důležitých odlišností. Zatímco u dospělé populace se dosud

většinou jedná převážně o onkologické pacienty (cca 75–80 %), u dětí v paliativní péči tvoří zhoubná onemocnění pouhých 20 %, převažují tedy nenádorové diagnózy. Podle odborných standardů paliativní péči a uplatňování paliativních principů vyžadují děti s život limitujícím onemocněním, kdy je předčasné úmrtí obvyklé (některé svalové dystrofie, spinální muskulární atrofie, degenerativní onemocnění centrálního nervového systému, dědičné poruchy metabolismu, komplexní dědičné vady, následky u předčasně narozených), a děti s život ohrožujícím onemocněním, kdy je vysoká pravděpodobnost předčasného úmrtí (onkologické diagnózy, intenzivní péče po vážném úrazu centrálního nervového systému aj.).

„Sekce dětské paliativní péče ČSPM ČLS JEP již téměř 10 let usiluje o systémový rozvoj péče o děti se závažným život limitujícím či ohrožujícím onemocněním a jejich rodiny,“ uvedla **MUDr. Mahulena Exnerová**, předsedkyně Sekce dětské paliativní péče ČSPM ČLS JEP a primářka Dětského oddělení a DIOP Nemocnice Hořovice. „Cílem sekce od jejího vzniku je nejen vytvoření standardů pediatrické paliativní péče v ČR v souladu s evropskými standardy, ale také zajištění a dlouhodobé udržování její dostupnosti v rámci celé republiky. Jednou z hlavních priorit sekce je snaha o efektivní zajištění paliativní péče nejlépe v přirozeném prostředí dítěte, a to i v terminálním stavu onemocnění.“

Sekce byla v roce 2021 jedním z hlavních iniciátorů vzniku konsenzuálního mezioborového dokumentu Koncepce péče o děti a dospívající se závažnou život limitující a ohrožující diagnózou a jejich rodiny. Cílem koncepce je zajištění koordinované a návazné péče, její komplexnost a reálná dostupnost v místě i čase, také péče založená na důkazech a péče, která vychází vstříc individuálním potřebám závažně nemocných dětí a jejich rodin. V roce 2022 byla Sekce DPP iniciátorem vzniku Koordinační skupiny pro implementaci Koncepce, která již dva roky intenzivně pracuje na naplňování jednotlivých cílů. „V tomto kontextu považujeme za nezbytné ukotvení cílů Koncepce do Národní strategie rozvoje paliativní péče v ČR, která by měla být vypracována v rámci projektu MZČR v příštím roce,“ zdůraznila **MUDr. Exnerová**.

Vzdělávání v paliativní péči

ČSPM ČLS JEP považuje za jednu ze svých klíčových priorit podporu vzdělávání odborníků v paliativní péči. Každý zdravotník (lékař i nelékař), který pracuje s pacienty v pokročilých a konečných fázích chronických chorob, by měl mít základní sadu znalostí a dovedností v oblasti paliativní péče.

„Dostatek náležitě vzdělaných a erudovaných profesionálů je základním předpokladem rozvoje paliativní péče v ČR. Česká společnost paliativní medicíny ČLS JEP se aktivně podílí na vzdělávání v oblasti obecné i specializované paliativní péče. Paliativní medicína je v ČR nastavbový obor a zájem o něj roste. Každý rok v něm atestuje 15–20 lékařů,“ uvedl

MUDr. Ondřej Sláma, Ph.D., místopředseda ČSPM ČLS JEP a vedoucí její pracovní skupiny pro vzdělávání, který působí v Masarykově onkologickém ústavu, Brno. „Dalšími důležitými kroky bylo vytvoření certifikovaného kurzu Paliativní péče pro sestry a speciálních kurzů paliativní péče pro praktické lékaře. V ČR v posledních pěti letech vyšla řada monografií, které pokrývají většinu klinických ale také etických a právních aspektů paliativní péče.“

ČSPM ČLS JEP pravidelně pořádá i celostátní konferenci paliativní medicíny, největší odbornou akci v oblasti paliativní péče v ČR. V roce 2024 proběhl již 15. ročník, kterého se zúčastnilo 850 účastníků všech profesí z oblasti paliativní péče.

Česká společnost paliativní medicíny ČLS JEP

www.paliativnimedicina.cz